

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KOZLONYA

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 " Negyedévre 2 " 50 kr. Egy óra 1 "

Hirdetési díj: öt hasábos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedése történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetéseknek valamint a nyitási költségeknek egyedül a kiadó iródnak vétetnek fel. Az előfizetési és hirdetési pénsek a kiadóhatalos, a lap szellemi részét tartozó költségeknek a szerkesztőség iródnak csebezendők, nagyjutója Jóna-ház 1704. szám alatt

Debreczen, augusztus 23.

Andrássy gróf tegnapelőtt megérkezett Bécsbe s az Ő Felsője által fogadtattott. E kihallgatás eredményét ma még nem tudjuk; csak annyi hallatszik, hogy Andrássy gróf ragaszkodik lemondásához, bár teljes mértékben bírja a korona bizalmát s bár az uralkodó határozott ohajtása, hogy az eddig követett külügyi politikán semmi változtatás ne történjék. A külügyminiszter tehát úgy válik meg állásától, hogy az általa kezdeményezett politikai biztosítva lesz utóda által is.

Ennyiből áll mindaz, a mit hallunk. Andrássy Gyula gróf távozásának okai tovább is földerítetlen maradnak. Lehetnek ez okok teljesen magán-teremtettek: nyugalom utáni vágy a hosszú fárasztó munka után, megrongált egészségi állapot vagy egyéb. Nincs azonban kizárva politikai okok sejtelmé sem. Csak egy dolog látszik bizonyosnak, hogy Andrássy gróf nem vezetette el az uralkodó bizalmát, melyet magával visz a magán-életbe.

A magán-életbe? E szónál egy kérdés lebeg mindnyájunk ajkán. Lehet-e szabad e oly férfiaknak, ki évek során át vezérszerpelt játszott nemzeté élén, ki szellemi erejének még teljes birtokában van s kire még nagy teendők várnak, teljesen visszavonulni a közélet teréről? Ha bele unt e rut harcokat szemlélni, melyben mindent lál alá taposnak a politikai szenvedélyek, melyben a legdurvább kémleletességgel tépi le politikai ellenfeleiről a becsületet a személyes gyűlölet s az uralomvágy; — ha azt véli, hogy a küzdelemmel teljes nehézség pályán után jogot szerzett a teljes nérsre: fájdalommal kell elismernünk, hogy igaza van. De az oly férfiak mint Andrássy Gyula nem fejezhetik be pályafutásukat így.

E véleménynek ad hangot az angol közvélemény vezérlapja, a "Times" is. "Ha megszűnik is, — ugymond — Andrássy gróf a monarchia külügyi politikáját vezérelni; de elfoglalja helyét a magyar felső házban, meg fog jelleni a delegatiónkban s lehetlen, hogy nagy befolyást ne gyakoroljon a külügyi politikára."

Egész Európa rokonszenve és sajnálkozással kíséri a távozó minisztert. Becsületes, fáradhatlan és sikeres működésének ez legnemesebb jutalma. Neki sikerült egy elszigetelt, gyűlölt s hatalmában lealázott birodalmat oly fokra emelni, hogy most mindenfelől barátságért esengnek az európai kormányok. Megszilárdította a békes egyetértés lánczait a szomszéd hatalmakkal. A Habsburg monarchia régi ellenségei-

ből jóbarátokká lettek az ő minisztersége alatt Német- és Olaszország. Angliát majdnem szövetségeseinknek tekintethetjük ma.

Nem mondjuk, hogy mindezt egyedül Andrássy grófnak köszönhetni. Egy ember sem mindenható s nem forgathatja kényekedve szert Európá népeit az ujjá körül, kedvező körülmények kellenek hozzá; de az mitsem von le Andrássy érdeméből. A sikeres eredményért őt illeti mégis a köszönet. Az ő neve biztosíték volt arra, hogy a revanche politikájával fölhagytak Bécsben s hogy olasz és német szomszédaink barátságban élhetnek velünk s hogy az osztrák-magyar monarchia soha sem fogja egyébre használni befolyását, mint az általános európai béke megerősítésére.

Ezért sajnálja Andrássy távozását minden kormány és minden nép Európában. Csak a muszka örül rajta és a magyar ellenék.

Királyunk születésnapja alkalmából Babelsbergben adott disztrakomán Vilmos császár Ferencz József császárral és királlyal egész-ségére mondott felköszöntőt. A német császári pár s az egész vendégség az osztrák hymnus előadását fennhívva hallgatták végig. A lakoma után a császár az osztrák-magyar nagykövettel beszédebe bocsátkozott, eyszersmind sajnálkozással adott kifejezést, hogy Andrássy visszavonulni szándékozik.

Bismarck levelet intézett Andrássy grófnak, a melyben kívánságát fejezi ki, hogy találkozzanak Geisteinban.

Hoffmann bárót és Szécheny Antal grófot külön kihallgatáson fogadta ő felsége. Ezek volnának hírszerint a külügyminiszteri kandidátusok.

Andrássy gr. lemondásának híre Olaszországban, mint Rómából írják, általános feltűnést okozott. Az olasz sajtó a legrokonszenvesebben nyilatkozik a gróf működéséről, nagy tehetségeiről, politikájának becsületességéről és lovaságáról, tapintatosságáról és élelítéséről és hálással ismeri el a külügyminiszter törekvéseit, hogy a barátságos viszonyokat Ausztria-Magyarország és Olaszország közt fenntartsa. Andrássyval, így nyilatkoznak a lapok, Olaszország loyális, lovas és elfogulatlan barátot veszti el.

Tisza Kálmán miniszterelnök Bécsbe rándult, honnan visszatérve majd Ostendeba megy s ott marad szeptember közepén tel.

Az új osztrák kabinet az első miniszteri tanácsban a trónbeszéd alapeveivel foglalkozott. Szeptember 22 én ül össze a birodalmi tanács; valószínű, hogy a trónbeszédet már e napokban összeállítják.

A "Pesti Napló" főmunkatársa Kaas Ivor báró, miután Bécsben Taaffeakkal értekezett, Prágába utazott, hogy meghallja a cseh-ek kívánságait is. A mi hosszú jelentéséből

minket főképp érdekel, az hogy a cseh urak állítása szerint csak a magyar-német hegemonia proklamációja okozta, hogy Magyarországon is a magyar hegemonia ellen irányzott törekvéseket pártolták. Ha meglesz a kiegyezés ők is a monarchia konszolidációján fognak dolgozni a saját érdekében.

Az osztrák-magyar rokonszocirozó bizottság elindult a novi-bazári pasalik határára. Angol lapok hajlandók ebből azt következtetni, hogy a már elnapoltnak tekintett expedició e nyár folyamán mégis meg fog tartatni.

A külön katonai számvetés, melyet a mozgósítás idejében szerveztek a hadügyminiszteriumban, fölszaltatták. E rendszabályból azt következtetik, hogy nagyobb katonai műveletekre most nem gondolnak.

Az Arrogante-ünnepély.

A Margit sziget egy egyszerű ünnepély színhelye volt szent István napján. Ekkor letartotta az "Arrogante-ünnepély", mely viszonzás volt a francziák azon baráti áldozat készségének, melyet szerencsétlen Szegedünk iránt tanusítottak volt.

Nagyon természetes, hogy Franciaország nem szorul külföldi segílyre, ha egy páncélos-hajója elhelyed s 50 család elveszti gyámoltóját, hisz a kik csupa rokonszenvből milliókat adnak egy idegen nemzet szerencsétleneinek fölségelésére, azok bizonyonnyal nagyon könnyen nyujtanak fényes segílyt saját véreiknek is. — De a margitszigeti ünnepély tolmácsa volt a magyar rokonszenvek, a hálának és az elismerésnek.

Attérve az ünnepély leírására, az a franczia vendégek megkerészésével s fogadtatással kezdődött kedden este; — a melyről már megemlékeztünk. Másnap délben a feldisített "Neptun" gőzhajón díszbezd rendezett tiszteletkör s ott számos felköszöntő mondatot. Tűr táborok éllette Grévyt a franczia köztársaság elnökét, Laurencot lelkesült szavakban éltette a magyar királyt, ki népei szeretetében keresi és találja dicsőségét.

Félőtkor érkeztek meg a szigetre franczia vendégek s az óriási néptömeg leirhatatlan lelkesedéssel fogadta őket, kiket méltán lepett meg a Margitsziget szépsége.

A hangverseny kezdetét három agyudó-rej jelelt s 220 katonaszenvedő füvő hangszere harsant meg a "Marsellaise" vert példét daltalma, melyet a közönség viharos éljével üdvözölt. Előadta a nagy zenekar a "Rákóczy-induló", s Delibestől egy keringőt. Ekkor következett a Szabady "Hösi indulója" Massenet átírásában, mely rendkívüli hatást eszközölt. Végül Gounodtól a "Katonai karta" (Faustból) játszák a zenekar s az ünnepély ezen része véget ért.

Az ünnepély második része a romok közt folyt le.

Alkonyodni kezdett; a romok körül a fákra akasztott lámpások meggyújták a szobalót a kirtők lágy danája. A nemzeti szinház zenekarának négy művésze — Stoiber, Drescher, Mink, Nagy — kitünőleg játszottak. Az alkonyat ideje, a varázsos báj, mind nagyon kedvezett a hatásnak. — A négy zenész a romokon volt elhelyezve; a közönség nem kis mulatságra szolgált, keresni, honnan, melyik rom mögött kerülnek ki a varázos kirtűhangok. Nyolcz óra körül lehetett már, a felső

vendég felé siettek, hol az utolsó hangverseny volt kezdetét veendő.

A hangverseny, mely minden tekintetben kitünően sikerült Várad Antal Prologjával kezdődött. Márkus Emília k. a. szavaltá szépen, érzéssel. Végeztével az udvarias francziák helyüket elnyagták s üdvözölték a kisasszonyt; Gouzien — a költeményben kifejezett franczia rokonszenviszonású — kezét csókolta a szép művésznőnek. Majd Nádányé és Odry énekeltek "Mignon" első felvonás párdalát, melegen, rokonszenves hanggal teljes sikerrel. A harmadik számot Gounod "Tavaszdala" képezte Ellingertől előadva. Majd Aggházy játszott Massenet-től egy kis piécet, Saint-Saenstől pedig a "Dans Macabre"-t. — Nádányé a "Sorrento-dalt" énekelte oly szépen, oly ellenállhatatlanul, mint mindig. Az első szakasz záradékául Balazsné a Marsellaise-t adta elő.

A második szakaszt Heivy Laura k. a. nyitotta meg Erdélyi Béla alkalmi költeményével. Francziául szavalt, szép, tiszta kiejtéssel s franczia vendégeink szerencsés kiváncsi közt. "Dimitri" operából a bordait Odry szépen adta elő. Gounod "Serenádjában" pedig különösen Maletzkyné asszony tűnt ki művészi éneke által. Massenet románczát a "Lore királya" operából Saxlehner Emma assz. énekelte.

Huber Jenő hegedült, ráadásul "Repül fecském" is kellett játszania. A hangverseny fénypontját az utolsó szám: Blaháné dalai képezte. Valahányszor csak hallja a közönség, mindig azt hiszi, hogy soha szebben nem énekel, mint épen most. De ma Blaháné asszony csakugyan csupa jókedv, csupa szikra volt. Minden dalát más hangyomattal, más mimikával kísért; s mindegyikben felülmulhatlan maradt. A franczia vendégek nem bírtak eleget gyönyörködni; mindegyik sietett kezét nyujtani a művésznőnek. A közönség pedig Blaháné dalait egyre újratáta. Tűr táborok virágokkal kedveskedett neki, valamint a többi művésznők is; Tűrné is gratulált, mire a művésznő nevetve kérde: "Tud-e mar magyarul?" "Un peu!"

Nem ön pó, — felelé mosolyogva a művésznő, — tudni kellene már jól édes galambom! S mind a ketten nevettek.

A hangversenyek meg nem volt vége s künn már hatalmasan hangzott a katonai zenekar összes takarodója. Elöl magas lámpasorokak vittek, utánok a zenészek indulókat harsogattak, körutat téve s meg-megállva. Gyönyörű látvány volt, midőn a Margit-füvő előtt elhaladtak, a pársit az épület ormárol sugárzó villanyfénytől ragyogott. Messzire elhatott e sokáig tartó fény, sárga, kék, zöld és vörösses fényt vetve a virággyakra, a vízvezeték körül növekedő szökőkutakra, a gyepek hosszára, a fára, melyek mintha ércből lettek volna, mozdulatlanul álltak s az utakon és fűszögeken mozgó csoportokra. Ez a látvány feledhetetlen. A Dunán át is új fény hatolt keresztül: a császárfüvő mellett bengáli tüzet gyújtottak fel.

Volt táncz is melyben sok szép hölgy vett részt. Megjelentek a párisi vendégek is, örömszájjal üdvözöltetve. A császárs vilanyozó hatása volt. Harkányi Frigyes még Tűrnét is fölkerete egy fordulóra; Laurencot, ki még csak negyveneséves férfi maga is bokázni kezdet Tűr táborokkal együtt; Munkácsy pedig udancsán magyarosan aprózta. A fiatalok lelkesedve éljenek a párisi vendégeket, kik éjfélokig távoztak el.

A közönség már a hangverseny után

oszlani kezdett, de a hazaszállingózás eltartott hajnalig, feledhetetlen emléket vívén magával minden jelen volt.

Hogy a főváros legtekintélyesebb nobilitásai, idegenek, fővárosiak és hazánkfiak közül roppant számmal voltak a "felebarát szövetet" ünepe az fölsőleges is megjegyeznünk. Eljenek a francziák!

A magyarországi tanítóegyesületek szövetsége.

Aug. 20.

A magyar tanítóegyesületek szövetsége Budapestben megalakult s ezzel a magyarországi tanítók egy régi óhaja teljesült. A tanítóegyesületek eddig is összejöttek egy-egy nagy közgyűlésre, de az ilyen koronkinti gyűlések igen nagyszámú tagjaikkal nem alkalmasak arra, hogy a tanítók érdekeit kellően előmozdítsák. A most alakított szövetség egy szűkebb, állandóbb testületet szervez, mely három osztályban fog működni; az egyik az "Értvös-alap" kezélesét veszi át s a tanítók anyagi helyzetére fordítja gondját; a második osztály a tanügyi kérdésekkel fog foglalkozni, a harmadik pedig miniszter központi iroda lesz, mely a szövetség közönségének szerkesztésére is felügyel. A szerdai gyűlésen mintegy husz egyet volt képviselve s Vargha Ferenc pécsi igazgató tanár korelnöksége alatt megtörtént a választások. Elnökké egyhangulag Péterfy Sándort választották, ki azonban mint államhivatalnok a választást el nem fogadhatta; elnök tehát Lakits Vendel lett, első alelnök Péterfy Sándor, második Trajtnér Károly, harmadik György Aladár, titkár Somlay Lajos, jegyzők Luttenberger Agost, Steiner István és Göcz József, pénztárnok Orley János, ellenőr Hetzer József, levéltárnok Schön József, könyvtárnok Ledényi Ferencz. Választottak továbbá negyvennyolcz tagot a központi választmányra.

A gyűlés további folyamában elfogadtattott Kiss S. azon indítványa, hogy minden 3 évben tartassék gyűlés; valamint azon javaslat is, hogy a szövetségi egyesületek 25 tag után küldjenek egy-egy képviselőt a közgyűlésekre is.

A gyűlést — szokás szerint — lakoma követte, melyben az Arrogante károsultjai javára 10 frt 50 kr gyűlt be.

A "Times" véleménye Andrássy lelépéséről.

Az angol közvélemény leghatalmasabb közönsége így ír:

Angolországának különös oka van, hogy sajnálkozzék a gróf lépése felett. Az általa megkezdett mű még nincsen befejezve! Az Osztrák-Magyarország és a török birodalom közötti viszonyok, melyekre Andrássy gróf igen figyelmet fordított, még nincsenek megszilárdulva. Bosnyákország és Herzegovina ügyei még távolról sincsenek rendezve, habár a nevezett tartományok kormányzata teljesen osztrák; ami felett Európa különben csak örülhet. Törökország számos évi rossz gazdálkodás és zsarnokság folytán eljártatta a jogot, hogy azon tartományokban uralkodhassék. Európa rokonszenve azon osztrák államférfiakat illeti, kik elszánták magukat, hogy elfogadják és saját birodalmukba bekebelezzék a rájuk szállt örökséget. A szerződés azonban fölhatalmazza Törökországot, hogy az okkupáció megszüntetését követelje, ha ez megegyez-

velük, kik őket oda kalauzolják. Mire a kormányzótl azon választ nyerték, hogy kérésük teljesíthetlen. Hanem mehetnek Hami Turfan és Karascharnak, arra van csinált út, állomás és katonaság és azon utra szivesen vállalkoznak az utazók segítségére lenni, azonban nem kívánható tőle, hogy kíséretet adjon mellőlök olyan utra, melyben minden hiányzik. Erre az utazók elhatározták, hogy előbb Ansiba s csak azután mennek Knokorba.

A miniszterek ezek után kijelentették, hogy ha Széchenyi a fő kormányzó ellen panaszra okot látott, bizonyosan félreírete annak szavait, mert Tso-Tsung-Tsangtól ép úgy mint a miniszterektől távol áll, hogy a gróft uti terveiben akadályozzák.

Továbbá a miniszterek megígérték, hogy a gróf kívánságához képest ismét irni fognak Tso-Tsung-Tsanghoz és a H'Assa-i helytartóhoz, valamint a Kukumor terület katonai parancsnokához is, hogy az expedició akadálytalan előhaladása elősegítve legyen. Azonban ismételen megjegyezték, hogy kíséretet csakis az országutakon teendő utazásokhoz rendelkezhetnek, nem pedig az elhagyott vidékeken való kalandozásokhoz.

Végül arra is vállalkoztak, hogy a gróf leveleire közvetlen választ küldenek és hogy a követleg leveleit is eljuttatják hozzá. Azonban jobbnak tartották, mind e leveleket nem L' Hassa-ba, hanem So Chauga irányítani, mint hogy ezen uton kevésbé sok könnyebb. Azon levelet pedig, melyet Széchenyhez intéztek, általam kívánták fölfordítani, nehogy félreérthetessenek.

Arendt ur levele további részében azon reményének ad kifejezést, hogy a miniszterek szavuknak fognak állani s az expedició sikerrel előmozdítták.

A felmerült nehézségek elhárítása végett Széchenyi Brandt urhoz, a pekingi német követhoz fordult, kiknek tolmács-titkára, Arendt C. ur azonnal érintkezésbe tette magát a miniszterekkel. Az ez alkalommal folytatott beszélgetéseiről Arendt ur a következőket írta egyik bécsi barátjának.

"A június 5-én tartott értekezés alkalmával, melyen Ching Lien és Wang-wen-shao államtitkárok, Hsichia-hao és Chouchia-me drak voltak jelen a kormány részéről, a nevezettek Széchenyiek általam fölmutatott levele-re a következőket felelték: A kormányhoz szintén juttattak közvetlen tudósítástok Tso-Tsung-Tsangtól a gróf uttervei felől és a fő-kormányzó azokban igen barátságosan emlékszik meg az expedícióról. Arról, hogy a kormányzó sáfért mondott volna: az expedíció oda mehet, ahova akar, hanem chinainai tolmácsot nem szabad magukkal vinniök, a miniszterek mitsem akartak tudni. Tso-Tsu-Tsang ezt nem írta nekik és nem is hitetik, hogy ő ilyen értelemtelen szavakat mondhatott volna. És aztán ismételen kérdést intérték hozzám, vajjon nem követtem-e el valami hibát a lefordítás alkalmával, vagy nem tévedtem-e a gróf levele értelmeiben; de én biztosítottam őket, hogy nem így van a dolog, mire Wang-wen-shao azt vállasztotta, hogy itt félreértések kellett történni, mert a kormányhoz juttott értesítések szerint az expedíció ügye a következőképen áll:

Az utasok azon tervet közlötték, hogy So-Csau (Su chow)-ból egyenesen Lopnorba mennek, Tso e tervre azt mondta, hogy oda nem vezet az út, ha azonban mindhárom menni akarnak, akkor mehetnek, hanem csak saját felelősségükre, mert azon uton semmit sem tehet értük.

Az utasok később maguk is belátták, hogy tervük segély nélkül nem vihetik ki és kérték a kormányzót, hogy embereket adjon

tűnt föl, mint egy koporsó két végére plántált kereszt. A lefőg kötelek és keresztárbocok, rudak tele voltak szerencsétlenekkel, kik nem tudván uszni, a víz elől fölmenekültek ide s göröcsösen kapaszkodtak e csekély tartálokat nyujtó menedékre, várva a segítséget, melyet a dühögő vihar nem engedett számukra küldeni. A vihar bőszerűen tombolt, a tenger hullámzott, s most hajóval közeliiten a szerencsétlenekhez anyni lét volna, mint összetörni alattuk azt a kis mentőfát is s beletaszítani őket a bizonyos halába.

Végül, a mint a tenger hánykodása megengedte, a Souverain elkhüde mentő sájkáját, nagynehezen fölszedte az élethálál közt lebegőket.

Nem egész bizonyosan, csak hozzátevéleg mondják, ho y körülbelöl 130 ember volt az Arrogante fedezetlen. Ebből 80—90 megmen-tett. A halottak között volt valamennyi tiszt. Az áldozatok legtöbbje családapa volt.

Ez elvesztett hátrahagyott özegei és árvi javára tartott most nálunk a margitszigeti ünnepély.

Széchenyi gróf Chinában.

Hosszu idők óta pár nap előtt érkezett újabb hír a magyar főúrról, ki Azsia legkeletibb birodalmait utazza be, nem annyira kaland és sport, mint etnografikus tanulmányok szempontjából.

Mint lapunkban is említve volt, Széchenyi szerencsésen eljutott So-Chauig, itt azonban a Sheusi és Kansu tartományok kormányzóinál nehézségekbe ütközött, mi annál meglepőbb volt rá nézve, mert a chinai államkormány az expedíció a legbarátságosabban fogadta volt s megígérté, hogy terve kivitelében támogatni fogja,

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

Az Arrogante katasztrófája.

Toulontól nem messze van a Hyéres sziget kikötője, mely előtt a Souverain nevű hadihajó s a hozzá csatolt két páncélos ágynaszád az "Arrogante" és az "Implacable" szókták tartani logykorlataikat.

Az "Arrogante" epeu Giens szigete mellett horgonyozott márczius 21-én, midőn egy keleti szélroham lepte meg. A hullámok belesapódtak a hajó orrába s oly helyzetbe hozták a hajót, mely csakhamar veszedelmesnek mutatkozott. Tizenegy és fél óraker az Arrogante kapitánya azt jelzé a Souverain-nek, hogy a víz behatol a hajó belsejébe. Pár perc múlva fölzuhatta a lobogót, mely a tengerészek nyelvén a legnagyobb halálos veszedelmet jelenti. E jele azonnal kiadatot a rendelet, hogy ha a veszélyben forgó hajó már nem lenne megmenthető, legalább a rakomány és személyzete megmentessék. Az Arrogante azonnal fölszedte horgonyát s igyekezett elérni a partot. De a tenger teljes hatalmával szembe csapkodott vele s dühösen veté hullámaít a hajó fölézetére, még kétségbe esettebbé tette helyzetét. Az ár percéről-percára nőtt. A sülydő hajón azonban még mindig ur volt a hidegver és lélekjelellet s a hajótisztek és a matrózok, mint egy franczia lap írja, oly bátran és óvatosan dolgoztak, mintha nem is halálos veszélyjel állának szemben, hanem csak egyszerű manueverről lenne szó. Egy pillanatra sem vett erőt rajtok sem a rémület, sem a fejvesztett kapcsolódás.

Délután két és fél óraker az Arrogante előrésze elhelyedt, hatszáz méternyire a nyílt tengeren. Hátsó része még kiállt a vízből s

szoci helyzetemet... kiderült, biz... gádásra kény... bebizonyítottán... gyben, minő in... ham családok... ban forgó ur... tudomása lé... sülhet törvény... mely körülmény... gy ellenfelem... aggal párosult... yben egyéniség... ötelezettségnek... indázáltal kész... errel szemben... ha neki ugy... ág elé vinni s... neg nem neve... ámitva 20, azaz... os módon je... aug. 20. rtesy Lajos. sra estetik. tanintézetnél... e pályázat hir... konyha-, asz... írásba bea... évi augusztus... den feltételek... tészeti épület... tóságnál. ény. a f. hó 25-én... tőző csator... yától a tisztai... na, mintegy... a komlőkerti... zugánál levő... m.-pécsi ha... l a vésőn át... méter. osdi utól az... f. méter. téséről a le... méter. s a fentirt... a helyszínen... t ide a vál... megjegyez... közölték... s elfogadták... fentirt napig, is meg fog... 20-án. y Gergely, ácsnok. Stermischa testvérek. (173 24-?)

tethető Európá békéjével. Ezen kérdésnek meg kell oldatnia, mellel a tények nem a szavak logikája fog dönteni. Európa érdekei azt követelik, hogy Orosz- és Törökország ne akkor hozhassák szövegére ezen ügyet, amikor nekik tetszik. Osztrák-Magyarországnak költségei vannak Keleten, melyeknek teljesítésére Angolország belegyűzősége válik ki. Nem szabad ezt irigykedéssel ellenőriznünk; örüljünk inkább afelett, hogy Oroszország befolyása ezáltal megbenneíttatik. Az okkupáció még mindig így esemény, melynek betűjezésénél igen sok függ Andrassy gróf utódjától.

Napi hírek.

A reformátusok debreczeni főgymnásiumában a jövő 1879-80 ik év szept. 1-én kezdődik. Beiratás minden tanulóra nézve, akár itt tanult a múlt évben is, akár nem — szept. 1-től 8-ig d. e. 9-12 és d. u. 4-6-ig. Más iskolából jövő tanulókat bizonyítványuk mellett azon iskola mult évi értesítőjét is tartoznak felmutatni. A javító vizsgálatok szept. 5-én és 6-án tartatnak meg. Felvételi vizsgálatok a szükséghez képest, napoként. Debreczen 1879 aug. 22. Az igazgatóság.

Jozsef főherceg ő fensége a jövő hó 12-ken városunkban katonai szemlét fog tartani.

Halálozás. Epen lapunk zárta kor vesztük a gyászhírt, hogy **Kolner Illésné** szül. Jäger Terézia urnó, városunk előkelő tartsású nőnek egyik kiválóan nagy tisztelgetett örvendő tagja ma délelőti óra 12-ik órájában jóbb létre szenderült. Még pár nappal ezelőtt szorgalmasan oltogatott virágai közt a ma már elfekszik a ravatlon. Halálát a széles körű rokonság közt gyászolja veje Kaskovics László honvéd ezredes is. A jobblétre szenderült kitünő nőnek és derék honleányának nyugalmat kívánunk a sir órában!

Az 1848-9-iki honvédek által a népkertben holnap vasárnap rendezendő táncvigalomra utoljára melegen felhívjuk a közönség figyelmét. E táncvigalom, mint az előjellekből értesülünk, egyike lesz a legkedélyesebbeknek s városunk lelkes lakossága bizonyára nagy számmal fog megjelenni már csak a veterán bajnokok iránti kegyelemből is, kiknek egyenruházatára fordítottak a jövedelem.

Az „Arrogante” károsultjai javára holnap a nagyerdő rendezendő tombolájának már délutáni fél hat órakor kezdetet vesz. A közönséget e közben Oláh Józsi kitünő bandája fogja mulatni. Óhajtuk, hogy az eredmény minél fényesebb legyen.

Hangverseny. Ugy értesültünk, hogy derék népzenezőnk Báláz s Kálmán a jövő hó első napjában hangversenyt fog rendezni. Már többeket sikerült a részvételre megnyernie és remélhető, hogy az egyike lesz a városunkban rendezett sokott hangversenyek

legsikerültebbjeinek. — A hangverseny napját és a programot legközelebb alkalmunk lesz közölni. — Városunk egy ifja, ki méltán érdemli meg a művész nevet, — ez alkalommal fogja először a nyilvánosság előtt produkálni begédjüket. Kövy Lajos ur zongorakíséréte mellett. — A hangverseny jövedelmének egyrésze jótékony célra adatik.

Az ellenőrzési szemle okt. hó 20-24. napján fog városunkban megtartatni, még pedig nem mint eddig a kapitányi hivatal udvarán, hanem a Csapo utcán levő kovács laktanya udvarán. — A pót szemle november hó 8-ikán tartatik meg. — Az idén nem fog senki sem meghívót kapni, hanem csak felfragások fogják az illetőket figyelmeztetni. — Felhívjuk az illetők figyelmét e körülményre, ne hogy mulasztásaik miatt megbánják a foledekényiséget.

A 47-ik honvéd zászlóalj elhelyezése sere szükségendő helyiség, a Goldberger-féle sátor átátszálása már foganatba vétetett. A zászlóalj átszálalása a jövő szeptember 18. 22 ig fog megtörténni, s míg a jelzett épület készen le-e, addig a hatvan-utca végén lévő honvéd laktanyában fognak elhelyeztetni ideiglenesen.

Eszküvő. Beczer Frigyes realtanodánk h. tanára ma esküszik örök hűséget Micskén Nagy József ref. lelkész kedves leányának Mariskának. Sok boldogságot kívánunk a fiatal párnak.

Zajos az élet péterfia-utczán, a menyinyiben a gyakorlatot minden nap tartó gyalog és lovas honvédek itt vovulnak ki a menőtelep előtti helyiségre, a hol a gyakorlatok tartatnak.

Debreczeni fiuk külföldön. A szünidőre körülbelül 10-15 mü egyetemistát a n u l ó érkezett hazá városunkba. Ezek tanulmányait kettő három kivéve, Bécs, München, Zürich, Aachenben végzik és pedig a legkitünőbb sikerrel. Örömmel jegezzük meg, hogy ezek mindegyike a mi real iskolánkban hallgatta az alap tudományokat. Közülük Lovénb e j m Mór az acheni egyetemről, már mint gépész mérnök került hazá és most valamely nagyobb hazai gyárban keres alkalmazást. Obajtatdó volna, ha ezek is az orvostudományok példájára itthon időzésük alatt életjel adnának magokrók.

Lapunk csütörtöki számában egy eljegyzési hírt jelent meg, mely mint sajnálattal értesülünk alaptalan.

Dr. Szécsi Emil (Hamburger) városunk derék fogmütője a holnap déli vonattal Nagy-Váradra utazik, hova több mütét véghez vitele céljából hívatott átal. A hét végén azonban itthon lend.

Egy pörül járt nemesi diplomaadás. Bizonyos uri ember, kinek sok pénze volt, boldogságához azt hitte semmi sem hiányzik egyéb, mint magyar nemesség. Hogy magyar nemessé lehessen, érinkezésbe teite magát a magyar kormányhoz, a hol is késznek nyilatkozott az epvedé kért nemességét megadni, ha viszont az illető kedvet érez 50

ezer forintot választási czélokra a kormányhoz lehetni. Emberünk a kívánt 50 ezer forintot azonnal lefizette. A választások elmúltak, az 50 ezer forintot el is költöttek, hanem azért az ígért nemesi diploma sehogy sem akart megérkezni. — Emberünk lótot futott, ösz-szejárta Tolná, Baranyát, — de hasztalan. Végre évek múlva nagy paksmétát kap a magyar kormánytól. No ez a nemesi diploma. Lett is nagy öröm Izraeleiben. Az in spe nemessé nagyságot családtagok ünnepi ruhába öltözve gyűltek össze, hogy méltó ünnepléssel fogadhassák az isteni diplomát! De mi nagy lón meglepetésük, midőn a nagy levelet felbontva azt olvasták belőle, hogy magyar nemesség, csak magyar honpolgár lehet, kérdéses emberünk pedig nem lévén magyar polgár a nemesi diplomát me nem kaphatja. Nem is lett sürgeőbb teendője neki, — minthogy rögtön a magyar miniszterelnökhöz fusson és visszakérje az adott 50 ezer forintot. — Hanem most meg Budán lettek meglepetve az urak, hogy hát miféle 50 ezer forintot követelnek rajtuk. Végre kishü, hogy emberünk meg akkor lett lövé téve, midőn meg nem Tisza Kálmán volt miniszterelnök, s hogy az 50,000 forintot, nem a Tisz a kormány, hanem meg a Ló u y a y kormány dugta zsebre! Természetes, hogy Tisz a Kálmán azzal utasítá el magától a pörül járt követelőt, hogy pénzt annál keresse, ahinek adta — Ló n y a y Menyhért grófnál.

Szabó Bandi és Szathmári Árpád, szintársultunk derék művészei, mult hétfőn B. Ujfaluban vendég szerepeltek az ottani színtársulat javára, mely nagy néklülösökkel küzd. Ez alkalommal „Parlagi Jancsi” adták elő nagy sikerrel. Volt „szufolt ház” s a két derék, székölködő kollégáik iránti tekintetből minden jutalmadjól néklü föllépett művészt a derék sárretyi város intelligenciája zajos ovációkban részesíté.

A „Telegdi-féle fordó intézet” a vasuti indóházal szemben, kázán tisztítás miatt, holnap vasárnap augusztus 24-én déltől kezdve párnápg zárva lesz.

A trónörökös nemes tette. A napokban a prágai sánczon egy Mejszrik nevű czipész úr, kezében egy alvó gyermekkel. — A trónörökös, ki a közelben tartott hadgyakorlaton jeen volt, a czipészhez ment, s barátságosan kérdezte, hogy talan valami baja van a gyermeknek? „A gyermek alszik”, mondá a czipész, „hanem háznak az éhség látogatta meg. En már hosszabb idő óta foglalkozás nélkül vagyok s nóm betegem fekszik otthon.” A trónörökös tekintélyes pénzösszeget adottt át a czipésznek s gyorsan távozott hálaalkodással elől.

Az „Arrogante” károsultjai javára rendezett ünnepléj bevételének mennyiségét ez ideig határozottan nem tudhatni, de a lapok 30 ezer frankra becsülik.

A szegedi arvizkárosultak javára a belügyminiszteriumnál 2,573,961 frt 46 és fél kr gyűlt be a hivatalos lap kimutatása szerint.

Gr. Zichy Jenő levelet intézett a „P. L.”-hoz, melyben sajnálkozását fejezi ki a följött, hogy azon levele, melyet Károlyi Gyula és Szechenyi Béla grófkökhöz írott, a nyilvánosságra jött. A levelet — mint a gróf írja — e g e s z e n u m a g a n j e l l e g ü, két oly baráthoz írva vizálatma s a n, kikkel együtt bolyongott a világban először. Eszébe jutott a nagy Szechenyi azon mondása, melyet akkor mondott nekik, midőn tőle búcsút vettek, lelkükre kőve, hogy ne feledkezzenek meg misztaiójokról. A mult egy nevezetes pillanatát akarta emlékköiben felidézni stb. Törékése egyébként rendületlen az, a mit a levelében kifejezett, de más formát választott volna nyilatkozatára, ha a közönség előtt akart volna azzal megjelenni, nem oly „gavalléros” modort. — Minthogy annak idején mi is foglalkoztunk a gróf levelével, kötelességünk tartjuk tudomásra venni e nyilatkozatáról is annál inkább mivel mi becsülik a gróf nemes törékését az ipar előmozdításának terén s csak ama levelének hangja ellen volt kifogásunk.

Szörakozott ember. Van a budapesti fenyítő törvényszéknek egy E . . . nevű hivataloszlóalja, aki szörakozottsága által már annyira galibát csinált a törvényszéknek, hogy elbocsátása nem egyszer képezte beszéd tárgyát. Nem rég történt, hogy nevezett hivataloszlóának egy csomó hivatalos iratot adtak át beszoanogolás és a nyiregházi törvényszékhez leendő elküldés végett. S mit tett e szörakozott ember? Beszoanogolta szépen a hivataloszló szeszdedett szennyes törölközöket s elküldte azokat bünitatok helyett Nyiregházára. Egy más esetben meg a levelek helyett magát a postakönyvet adta fel a postára, s tévedésre csak akkor lett figyelmes, midőn a levelek elküldését a postakönyvvel igazolni kellett volna. Ennél mulatságosabb azonban E . . . nek legujabb esete. A törvényszék nagy tábláján, hová körzvényeket s más hivatalos értesítéseket szoktak kifüggeszteni, nagy feltűnést okozott egy fizetési nyugta, mely világos szavakkal tudatta, hogy E . . . hivataloszlója felvett házi gázsit. Hogyan került ez a törvényszék táblájára? Hát csak ugy, hogy szörakozottságában egy körzvény helyett a saját fizetési nyugtáját szögezte ki, s a körzvény nyel elment — a fizetést felvenni.

Felolvas szerkesztő: **Kutasi Imre.**
Főszerkesztő: **Vartasi Arnold.**

Nyitlér.
Felhívás.

Egy uri egyén — kinek nevét még most elhallgatom, — mult év nov. hó 13-án reggel a burkolaton melynek ő titkos szájiról és végeredményéről, mint utób kiderült, biztos tudomással hírt — egy fogadásra kényszerített.

Az az idő óta tényleg behívonyítottán előtem, hogy azon kérdés egyben minő intézkedések, fogások, — sőt mondatom enyalás szerepeltek, melyek a) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Nyitlér.
Felhívás.

Egy uri egyén — kinek nevét még most elhallgatom, — mult év nov. hó 13-án reggel a burkolaton melynek ő titkos szájiról és végeredményéről, mint utób kiderült, biztos tudomással hírt — egy fogadásra kényszerített.

Az az idő óta tényleg behívonyítottán előtem, hogy azon kérdés egyben minő intézkedések, fogások, — sőt mondatom enyalás szerepeltek, melyek a) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

ról a szóban forgó uri egyének már előzetesen biztos tudomással írták, tehát a józan ész és becsület törvénye szerint fogadalképtelen volt, mely körülmény arról győzött meg engemet, hogy ellenfeletem nem lovasiaság, hanem gyávaasággal párosult bosszualias vette csak; és ilyen egyéniséggel szemben, habár semmi kötelességem nem keletke helyt adnom, — mindálkialtal kézz vagyok neki nyitlan ember ember szemben, gyóvalai elégtételt aini, vagy ha neki ugy tetszik, gyunket becsületbíróság elé vinni s felvonom a névleg még most meg nem nevezett urat, hogy a mai naptól számítva 20, azaz husz nap alatt nálam a szokásos módon jelenjen meg, ellenségetben azt igazolja be, hogy irknyomban tanusított aljasságot csak gyávaasága mulja felül.

Kelt Debreczenben, 1879. aug. 20.
Vértessy Lajos.

Kiadó lakás.

Hatvan-utca elején 1576. sz. alatt egy emeleti lak, mely áll 6 szoba, konyha, széles folyosóból, istállóból és kocsai szinből, folyó évi novembertől jövő pünkösdig kiadó.
(295 1-3)

Hirdetmény.

Az alábbi csatornák tisztítása f. hó 25-én hétfőn áreljésen ki fog adatni.

- 1-ször Miklóscsúta végéről a tóczó csatornára mintegy 2100 f. méter
- 2-ször a volt honvéd-laszárnyától a tiszai vasut alatti hidig a tóczó csatorna, mintegy 2700 f. méter.
- 3-ször a tiszai vasut hidjától a komlóskerti földken keresztül a lovászok zugjától a védőn át 1500 folyó méter.
- 4-ször a lovászok zugjától a m.-pécsi határig, mintegy 6000 folyó méter.
- 5-ször a csodórosz epreskerttől a védőn át a tóczó csatornára mintegy 2500 f. méter.
- 6-ször a létai másként ámosdi uttól az északkeleti vasutig mintegy 1000 f. méter.
- 7-ször a vámos-pécsi út töltésétől a legelő földken át mintegy 2000 f. méter.

Mely munkálata az árjelítés a fentirt aug. 25-ik napon reggeli 8 órakor a helyszínen Miklós-utca végénél vévén kezdetét ide a vállalkozni szándékozók meghívotnak, megjelveztetvén, hogy a feltételek s az árok mélyítése addig is a mérnöki hivatalnál megtekinthető s a mérnöki hivatalhoz beadandó a fentirt napig, egyébként a részletek a helyszínen is meg fognak magyaráztatni.

Kelt Debreczenben 1879. aug. 20-án.

Csáky Gergely, tanácsnok.

(291 2-3)

FISCHER JAKAB
látzerész.

Debreczenben, lóter 1713-dik szám alatt.

Ajánlja a legelőnyösebben készített véd-szemüvegeit szemzenvedőknek, óv-szemüvegeit a látzervek megkímélésére, hálom-üvegeket mütözött szemeknek. Mindennemű **Lorgnettek** és **Orrcsípők** tetszés szerinti k-rethen, mint szaru, aczél, békateknő, ezüst és arany kétszeresen metszett **crystalü üvegekkel.**

Minden szemüveg kiszolgáltatásánál a szem, illetve annak láttereje a leg előre vigyázottabb módon kipróbáltatik. Egy ily szemvizsgáló készülék mindenkor rendelkezésre áll.

Zseb- és utazó tavesövek.

tengerési látésövek (marine Binocles), érezből készült uti **lógsummérők** (Aneroid), mindeaféle **görcsövek** (Mikroskope), dejlitük, vízmérők (Libelle), **folyókonsági mérők**, mint Areometer, Sacharometer, stb., ujmanu bévegyezett **szesz felmérők**, táblázattal, mindenféle hémvérők, mint orvsók, szobák, fordók és ker-tekrészére, **manometer** gözkazánok, főképen minden optikai és mechanikai szakmába vágó tárgyak legjobb minőségben és legújantósságban kaphatók.

Vidéki megrendelések különös vigyázattal és pontossággal teljesítettek, ugyszinte igazítások is elfogadtatnak. (239 6-7)

MEGHÍVÁS

a debreczeni „ISTVÁN” gőzmalom társulatnak folyó évi augusztus 24 én d. e. 10 órakor a városháza nagytanácstermében tartandó **RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉRE.**

Tárgysorozat:

1. Az 1879. év első feléről készített mérleg az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseivel.
2. Az igazgatóság által a mult közgyűlés határozata folytán előterjesztett javaslat, a régebbi malom őrlőképességének emelésére vonatkozólag.

Az alapszabályok 28-ik cz. értelmében felhivatnak a társulat t. részvényesei: hogy szavazati joguk gyakorolhatása végett, a közgyűlés előtti napig magukat a társaság városi irodájában czepl-utca 3-ik sz. — igazolási jeggyel ellátatni ne terheltessenek; hol a mérleg, igazgatósági s felügyelő-bizottsági jelentés f. hó 15-ik napjától megtekinthetők.

(260 3-3)

AZ IGAZGATÓSÁG.

THE SINGER MANUFACT. COMP. NEW-YORK.

A világ legnagyobb varrogó gyára.

Az eredeti Singer varrogógepek

teljesülnek: jószágok, széleskörű alkalmazhatók és tartósságuk által s ezen előnyökkel fogva a más fajta és utánozt gépekkel kérdelhetők; mint az az órák, melyek minden munkájukhoz is miniat, mely most több mint félté száz ki az összes amerikai gyárakban.

Az eredeti Singer varrogógepek

legjobb sokoldalúsággal, birnak s legközelebbi segédességekkel lártak el a legkülönlegesebb czélokra s kézműves minden szakmának, u. n. szabók, cipészek, kárpitosok, könyvtárosok, kőnyvnyomók, stb. megfelelnek.

Az eredeti Singer varrogógepek

az egyedül, melyek egyrészt csodálatos s könnyen megmunkálható szerkezettel birnak, melyről nemcsak a számos kényelmes és gyorsan állítható díjak tanusítanak, hanem azon körülmény is, hogy azok majl minden varrogó gépkésznek mintaképp szolgálhatnak.

Az eredeti Singer varrogógepek

részele, csak az elvált és adnak el, hogy az által a kevésbé vagy nos osztályának is megkönyvítessék egy ilyen kereseti forrást szolgáló beszerzése.

Az eredeti Singer varrogógepek

csak egy valódiak; ha az itt látható gyári jegyet valamint a gép, kártyát a Manufacturing Co. fóliátot viselik s egy G. Neidlinger által készített igazolványtal Gonalisatvri aláírás; tökéletes jóállás mellett adának el a kaphatók kizárólag az igazolványtal **NEIDLINGER G. piacz-utca 2145-dik szám (Pércsiszif.)** (273 8-7) A „The Singer Manufacturing Comp. New-York”-foglynoké.

11 1/4 frt.

THE SINGER MFG. CO. N. Y.

Igérvények

főnyeremény: 200.000 frt.

az 1864-ki állam sorsjegy sept. 1-éni húzására.

4 frt 25 kr ésbélyeg az „Iparegysületi tak. és hitelintézet”-néj (289) 2-3

Arverési hirdetés.

Debreczen szab. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miképpen a piacz és kis ujt-utca szegletén levő „Varga színek”, Elepi ugynevezett „pipa gödrös” földének és a czepl-utcai bikaakol mellett levő farakelynek berbeadaása irant újabb árverés rendeltetvén, a végett határidőül a folyó évi sept. hó 4-ik napjának délelőtti 9 órája tűzetett ki a városház nagytanácstermébe, a feltételek pedig megtekinthetők és ismeret szerzés végett a számvévi hivatalnál kitétetek.

Kelt sz. kir. Debreczen város tanácsának 1879. aug. 19-én tartott üléséből.

Boczkó Soma
t. lójegyző.

(294) 1-3

Legjobb minőségű szinkenderből készült különféle fajta

D o h á n y z s i n e g

BORN YOMÓ-ZSÁK

legújantósságban kapható

Gaszner Karoly
fűszerkereskedésben,
(czepléd-utca.)

(288) 2-6